

10    Φ Υ Γ Υ

ገጽ ፩

012345

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

|                |      |        |         |
|----------------|------|--------|---------|
|                | 894. | 463.   | 60.     |
| ԻԶՄԻՐ          | 80   | 40     | 207 րշ. |
| ԿՐԼԻՍ ԵՒ ԳԱԼԱՌ | 108  | 54 րշ. |         |
| ՄՐՏԱԼԱՆ ԶԵՄԵՆ  | 25   | 13 ֆր. |         |

Համակիսիրը պէտք է ուղղել «ԴԱՇԻՆԲ»ի  
Խմբագրութեան  
Rédaction du journal Arménien  
«TACHINK»—Smyrne

Զի հրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր:

10    Գ Ա Ր Ա

# ՈՉ ԳԲԳԻՔ, ՈՉ ԱՆ ԼՔՈՒՄ

ՍՈՒՐԷՆ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ

ՎԻԿՏՈՐԻԱ ԱՂԱՆՈՒՐԻ  
Մ Ա Ն Ը

Հայաստանի Լեզուայրներու, այն մեծ թիւ  
զբաղաւածին սրտն համար իրաւցն՝ պի-

ՄԱՌԻ ՊԵՅԼԻՐԵԱՆ.

## ՀԵՌԱՒՈՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՄ

Կանցնի կ'երթայ. գերեզմաններ ու սեր  
էսէն տեղ, յարկեր չըսքնայ կանգուն՝ ուր  
Լուսնակը ձեր տունէն ու մշտն փոքրէր:

ՎԻԿՏՈՐԻԱ ԱՆՆՈՒՐ

Թրդ. Հ. ԱՐՈՋԵՆ ԴԱԶԻԿԵՂԵԱՆ  
(Դեղումնի)

U. S. N. A. U. S. N. A.

Ա.Դ.ԱՆՈՒՐ

(097110)

Կը սիրէին քաղաքը, հասարակութիւնը:

Խուռնեւրում պիտի փութայ այս իրիկուն  
նրորթինի թատերասրահը :

ԴԱՇԻՆՔ

Տխուր ամպերը փարտեցին և լուսնաճաճ արևին փերկալու էր առնուաւոր ժպտար սիրելի մեր անդէտ հողին բուն վրայ...

Կիրակի օր Հաղա Բուսար պիտի ելնէր, վերջապէս, վաշիւրու այն հոյակապ, հրաշալի, առատոյեկալի, զիւլալան, աներեւակալի շքեղութեամբ դաշտահանէսը, զոր սարքերու համար գերմարդկային քանքեր թափուած են «Բնաբ» կարգադիր մասնախումբին կողմէ...

Հոն ուրիշ, հոն, ուր ջուրը ծիծաղ մը ունի, զեփիւնը փայտայտնէր ու համբոյր է համակ, ծառերը զգլխի ու թիւղորական փափաքներ ունին, ուր պատրանքները խորհրդաւորն ու ընկալուչ զրկերն են կրանան մեղք... «Հոն, սիրելիս, հոն կ'ուզեմ որ տանին զիս»... Ինչպէս պիտի զեղեղէր Եղիան... Հոն պիտի երթանք, տանող ըլլայ մեզ թէ ուղին թէ չուզենք, հոն պիտի գիտնանք մենք ալ, կիրակի օր... Հոն, մենք մեզի յանձնուաւ պարերու, երգերու և նայ ուսածներու արքայութեանը... Հոն, ուրիշ, հոն, Հաղա-Բուսար, զէպի չուրջն ու երբը այն պաղպաղուն ջուրերուն ուր Սրտէմկա խնայեցող մերկութիւնն աստուծոցաւ, և ուր Իզմիրի բովանդակ իգական զեղեղութիւնը պիտի գոյ իր սերճափայլ ու սարսաղին հմայքը պտոցեն...

Վարդ պիտի հրատարակենք այս սրբալի տեսահանդէսին ամբողջական յայտագիրը:

Վ.Ա.ՄԱՆՈՒՄ

Տխուր Յովնանէս Մկրտան ձմրան ամիսները Մարքի անցնելէ ետքը՝ առջի օր քաղաքս ժամանայ:

Տէր և Տիկին Յ. Պալապանեան վերադարձան քաղաքս Միտիլին ուր գտցած էին անցնել զատկական օրերը:

Տխուր Լեւոն խորան Զատիկ արծա կուրդը Պոլիս անցնելէ վերադարձաւ առջի օր:

ՄԻԹԻՆԿԵՆ ԵՏՔԸ

ՆԱԽԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Պատ. Խմբագրութիւն «Իսպի» օրաթերթի

Ազգագրութեան թերթիկը երկուսն թիւին մէջ շատ թեթեւ կերպով անցած էր տեղւոյ Դաշնակցականներուն կողմէ Ազգային գործադիր իշխանութեան ղեմ եղած ընթացողութեան մասին, յանձնէ՛ք որ ներկայիս ազգային ամենախորհրդարանը հարցերէն մին պէտք է նկատուի:

Դուք տուած էք այդ հարցին այն կարեւորութիւնը, որուն արժանի է այն, թերեւ հիմնաւոր ձևով այն տեսակետին վրայ, որով կ'ըսէք թէ՛ «Երբ ժողովուրդը մը սիրտը չընկեր իր եկեղեցիին, մեզի կը թուի թէ ունի փառքաւան մարմնի կողմէ (նոյնը կրնայ ըսուիլ նաեւ քերթի ու համար) ապառիչուն եւ իշխան ժողովուրդին անունով, եկեղեցիին պաշտպան կանգնի»:

Մենք զժողովուրդը կ'ըմբռնենք թէ ինչ ըսել կ'ուզէք «Ժողովուրդը տիրութիւն չունի» խօսքով: Ինչ է Ազգային վարչութիւնը, միթէ ան ժողովուրդին գործադիր իշխանութիւնը չէ՞ իր կողմէ ընտրուած, ուրիշ անոր որոշումը, ժողովուրդին որոշումն էր: Փայլով գործադրութեան, սահմանադրական օրէնքներուն ու յօդուածը զայն ժողովուրդին կը թողու:

Դուք կ'անարարուի զիմադրութիւն մը, բայց որո՞ւ ղեմ, ըսէք, ինչո՞ւնք, որո՞ւ ղեմ, Առաջին Զարգացման թէ Հայաստանի բնակչութեան պէկրուն ղեմ: Այդ մասին կրնանք հանգիստ ըլլալ: Փոքրամասն խնամակերպը և մտքի հիւսնայնութեան խմբակի մը ղեմ, այսօր կայ ազգին ընթացիկ մէկ ստուար մասը, որ շատ լաւ գիտցաւ այդպիսի արարքի մը ծանր հետեւանքները: Արարք մը, որ կրնար Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին թատերալայրը դարձնել Իզմիրի հայ կեանքին մէջ անհախճալ մը, նոյնիսկ արեւմտի տեսարանի մը:

Այս տեսակետով՝ մենք շատ ուրախ ենք որ յաջողուած ելանք այս խնդրոյն

մէջ, համոզուած՝ որ անոնց այսօրուան յաղթանակը միայն իրենց մատուցած պարտութիւնը փոխադրուած ծառայեց: Մենք մեր կատարելագործութիւնը կը յայտնենք տեղւոյ Ազգ. Վարչութեան ինչպէս նաեւ Առաջ. Տեղապահ Հօր, որ իր ընտանեակեան մէկ սպասարկող ևս տուած ամէն հաւանական պատահարներու տուած արժեքով: Սակայն միևնոյն ատեն կը պահանջենք որ տեղւոյ Ազգ. իշխանութիւնները փութով սրտին համարին ինչորոշ մը առթիւ, իրենց բոլոր ներքին ընթացքը, երբ զիս ժամանակ կայ Պատրիարքարանին հետ ալ բանակցելու: Հակառակ պարագային, անոնք ի յայտ բերած պիտի ըլլան իրենց վարչային անկարողութիւնը և անապիսի պատճառի ինչ որ է պատճառը: Եւ այդ ըլլալով՝ քիչ համար մենք մեր խղճին առջև պատասխանատու չենք:

Եկեղեցւոյ իրաւանց պաշտպանութեան նախանձախնդիր ազգայիններ (Առաջագործներ) Իզմիր, 27 Սպրիլ 1910

ՏԵՂԱՊԱՅԸ ԿԸ ՀՐԱՄԱՐԻ

Ինչ անպատեհ մտածում. Ինչ անժամանակ հրաժարական:

Ով խորհուրդ կուտայ Տեղապահ Ս. Հօր, որ հրաժարի:

Ամեն ուրեք, կրնան պատահիլ միջադէպեր, մեծագոյնը՝ կառավարական, պատրիարքական չըմանակայ մէջ կ'ուսնենք, յաճախ ծանրակշիւ, ինչպէս այս պարագային մէջ ալ՝ Տեղապահ Հօր և քաղ. Ժողովոյ վերաբերութեամբ պատահածն ալ արդարեւ յոյժ ծանրակշիւ է:

Բայց մեր Ազգ. Ժողովոյ Ս. Նախագահը փոխանակ տեղի տալու և այլոց ալ հրաժարականի լայն զուգահեռ բաժնու, թող արեւարար միայն պատե՞նք միայն, ուրիշ փոխանակ մէն միայնակ պաշտարելու, և վատութեան հասնելու, թող իւր շուրջը հաւաքէ այն ամէքը՝ որ Ազգ. Սահմանադրութեան և իրաւանց, եկեղեցական օրինաց և պատուական աւանդութեանց կողմի նախանձախնդիրներ են, որոնք ոչ միայն յոյժ ալիւ՝ կարող են ամեն նուիրականացած իրաւունք և հաստատութիւն պաշտպանել:

Ուր են քահանայ հայրերը: Անոնք եկեղեցւոյ սեղանէն կ'անջակեն, և անով կ'ապահովուին. ինչո՞ւ ուրիշն անոր սրբութեան, անոր նուիրականութեան վրայ հասած վտանգին Ղեկնողանց հողով չեն զիմադրուեր:

Ինչ է տարբերութիւնը Ղեկնողանց ժամանակի աղէտին, եթէ ոչ ո՞ւր միայն որ այն ատեն «վտանգը զուրկէն և օտարէն կուգար, հիմա ներսէն է՝ մերային. ներսէն, — բայց նպատակը նոյնն է, չա՛ր քան գտնալին թերեւ:

Ինչո՞ւ Տեղապահ կ'իջողուն կատարել յարձակումներու և նախադիմութեան մէջ սրտաբեր և չուարած:

Քահանայից այդ անտարբերութիւնը աւելի զատուարարելի է, քան կուսակցականներու կատարելութիւնը, որոնք գոնէ անկեղծ յանդիմութեամբ՝ հրապարակ կը նետեն օրինաւոր և անօրէն սկզբունք և արարք:

Եթէ անոնք՝ իրենց սկզբունքին զինուորներն են, քահանայք՝ հանդերձ Տեղապահով՝ իրենց վնաս կ'ուսնան զինուորները չեն, ինչո՞ւ իրենց կոչման Ս. Դրօշակը վեր չեն ամբողջարար, և քաջարար չեն նետուիլ հրապարակ, եկեղեցւոյ Սրբութեան, սահմանադրական իրաւանց, Հայրապետական հրամաններու պատիւը բարձր բռնելու համար:

Ոչ, Տեղապահ Հայրը՝ իրաւունք չունի հրաժարելու, քահանայք չարարար կը մեղանշեն իրենց անտարբերութեամբ, և ժողովականք զատարարութեամբ:

ԳԱՀԱՆԱՅ

ՍԵՒ ԼԵՌԻՆ ՄԱՐԴԸ

Սակաւաթիւ օրինակներ մնացած ըլլալով գինը բարձրացած է

10 Դրուշի:

Դրամաճառներու չափուար գեղջ կը արուի:

ՌՈՒԶՎԷԼՏ

Պր. Ռուզվէլտ իր ամբիւններն որոշաւ գնացութեան զարձին. Եւրոպական կարեւոր կեդրոններէն ուր որ այցելեց, արդարեւ հոն ուրիշ կատարել իր քաղաքական մարդու համար ինչ ու ինչ արդիւնքներ վայել պարտք մը: Ինչքա՞նց եղաւ մէկը դառնալ այն չըմունքին մէջ առաքելութիւն, որոշ միակ մտահոգութիւնն ու քաղաքական է սա տիեզերական զարձակ տեղիւ կ'անալ իստագրացումը ապահովել և զարձարել տեղական: Անոր կատարած գերը արդարեւ որչա՞փ կը տարբերի, բնորոշելով սա վեհապետական կարգ մը այցելութիւններու ձեւանութիւններէն, որոնք էնթիլթանի գիւտնադիտական հաշիւներով առաջնորդուած կը գոնէկանան, կը նաեւ մասնին կարծիս այն մեծահոգութեան առջև, որ Ռուզվէլտ պարտաճանաչ միաօնարի մը գիտակցութեամբ կը կատարէ ամենուրեք: Խաղաղութիւնն, Անտ. իր նշանաբանը: Եւ ի գուր չէր որ խաղաղութեան համար հաստատուած նախկին մրցանակը իրեն կը մատուցուէր առաջին անգամ այն տեսութեամբով փնտ մտածուէն և տար, որ Ռուզվէլտ յոյսացած էր Լահէի խաղաղութեան Համաժողովի մը կազմակերպութեամբ:

Ռուզվէլտ Վրիսթիանիս կը գտնուէր այժմ Արքայական զինակին մէջ, միթիւնի մը պահուն, նորէն խաղաղութեան վրայ է որ կը խօսի. վեհապետը կը քաջատեղէ այն տարբերութիւնը որ կայ ողջամիտ կերպով բնորոշուած խաղաղութեան և խաղաղ խաղաղարարութեան միջև. առաջինը իրեն հիմք ունի միայն իրաւունքի յարգանքը, միջոցաւ երկրորդը կը հովանաւորէ վատութիւնը, ծուրութիւնը, և իրապէս կը քաջալերէ բռնակալութիւնը և անիշխանութիւնը: Յիշատակելի է Պր. Ռուզվէլտի սա խօսքը, որ շատ լաւ կերպով կը քաջատեղէ իր ամբողջ մտածումը. «Այն ազգը, որ ինքզինք կը յարգէ, պէտք չէ երբէք հպատակի անարդարութեան»: Այս էր ահա Վրիսթիանիսի մէջ իր բրած հոյակապ բանախօսութեան նշանաբանը:

Ապա Պր. Ռուզվէլտ կը յայտարարէ թէ՛ խաղաղութեան երկրորդ Համաժողովը զգալի յառաջդիմութիւն մը թողուցած է առաջնայն վրայ և երրորդ Համաժողով մը Լահէի մէջ, բայց տաւոր վերջ մը պիտի տայ այնքան զեղեցիկ կերպով սկսած գործին: Ամերիկեան կառավարութիւնը շատ անգամներ առաջնորդութիւններ ըրաւ լրացնելու համար խաղաղութեան վրայ հսկող այն մարմինը որ միայն կերպով արդարութեան վրայ հսկող դատաստանական մարմինը կը զիմատուէրէ: Արդարեւ այդ շատ կարեւոր է և պէտք է յուսալ որ Եւրոպայի կառավարութիւնները համաձայնութեամբ մը չարմիւր Ամերիկայի և Ասիայ հետ և ընթիւններ քննեն այդ հարցը, որ ըստ Պր. Ռուզվէլտի քաղաքական քաղաքական անձնաւորութիւններ պիտի ուզեն իշտուել ներքին ըստ արժանեցի, կազմակերպուել համար այդ համաշխարհային դատարանը, ինչպէս որ ըրին Միացեալ Նահանգներու մէջ՝ կազմակերպելով Գերագոյն Դատարանը: Ամերիկայի նախկին Նախագահը քաջատեղէ թէ՛ Միացեալ Նահանգներու համար տեղեւորած այդպիսի դատարանական միջոցի մը միջոցներուն որոշելութիւնը լաւագոյն կերպով պիտի կրնայ ծառայել լաւ յարաբերութեանց և խաղաղութեան գործին և այս կրնայ ըլլալ, երբ Լահէի միջազգային դատարանն ապահովեն զանապետութիւն մը միջազգային արդարութեան համար:

Պր. Ռուզվէլտ խօսեցաւ նաեւ ծովային սպորտադիմութեանց սահմանափակուելու սկտքի մասին և առաջարկեց որ Մեծ Պետութեանց կողմէ հիմնադրուի խաղաղութեան զանապետութիւն մը, ոչ միայն իրենց մէջ պահպանելու համար խաղաղութիւնը, այլ նաեւ պէտք եղած ժամանակ զինուորաւորութեամբ արգելելու, երբ խաղաղութիւնը պատուհասուի ուրիշներէ: Եւ համարեւ զժողովուրդներ, որ խաղաղարարական գործին գործնական հողի վրայ կառուցման ղեմ կը ծառանայ, այն է որ գործող ոյժ մը չկայ յարգել տալու համար խաղաղարարական միայնուն

դատարանին որոշումները: Պէտք չէ սակայն յուսահատուիլ զտեղեւ համար լաւ ծուր այս զժողովին գործին, որովհետեւ բաւական պիտի ըլլայ մեծ պետութեանց կողմէ քիչ մը բարեպաշտութիւն, գործնականօրէն այս համարուն վրայ ելլուել համար: Եւ Պր. Ռուզվէլտի պէս անձնաւորութիւններ շատ բան կրնան ընել իրենց անձնական աշխատութեամբ անոր լուծումը շտապեցնելու համար:

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻ ՅԱՄԱԶԻԿԱՅ ՆԻՍՏԸ

(ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ ԵՐՕՍԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ)

(ՅԱՆՈՒՂԷ)

Վարչութիւնը այս անգամ՝ որպէս զի նախորդ նիստին ցուցադրուէր զեղեցիկը չկրնաւին շատ մը խնամաւոր և զգուշակաւ միջոցներ ձեռք առած է:

Սյակէ՛ս ժողովարարին մօտ գտնուած մեծ դահլիճին մէջ զեղեցուած են անկողին, վերարուծական զեղեր, ապանեխուած բամբակի ծրարներ, ասիւտ ֆէնիքով թրջուած վերակալներ, ևն. որպէս զի երեւոյթանալու զլուսները եթէ «ժողովուրդին» կողմէ պատուելն, կարելի ըլլայ անմիջական զարմաններ տանելու: Բաց աստի վարչութեան կողմէ Հայկ. Խորհրդանշան և Տոքթ. Վ. Թարգման, եկեղեցիին բակը կեցած, շարունակ կը յորդորեն ձուլուէր իրենց ոչ հանգստանք գոնէ կերպարանք ունեցող «ժողովուրդին» ներկայացուցիչները, ըսելով.

— Տղա՛ք, կը խնդրենք, կամայ զարկէ՛ք:

Չուանէ կենարանները դուռն ևն ժողովարարին փողոցի կողմի պատուհաններուն քով, որպէս զի երեւոյթանալու կարնան պէտք եղած ատեն պատահանէ փախչիլ:

Նիստը քաջարժակապէս դոնիակ է միայն քառասունի չափ լրարկներ, երբ սուրի չափ խմորներէն, վերս խմորներ «ժողովուրդին» կողմէ քահանի չափ պատգամաւորներ, բարապանները, Պատրիարքարանի պաշտօնականները, Կեդրոնական ուսանողները, ժամանակի մասնաւոր լուսանկարիչը և ուրիշ այս կարգի հետաքրքրաշարժ առարկաներ լեցուցած են ունկնդիրներու հատարանները:

Դիւանի վրայ կ'երևան Հրանտ Էֆ. Ասատուր և Տոքթ. Յ. Մուրադեան: Առաջնորդներն ամբողջ սե չարաքով մը ծածկուած է, ինչան սղոյ, Վահան Էֆ. Թէքէկան ներկայ է միայն երեւոյթանի հանգամանքով և անկիւն մը քաջուած մտահոգ կը չիէ ճակատը որ անհունապէս կ'երկարի մինչև ծոծրակը:

Հրանտ Էֆ. Ասատուր նիստը կը բռնայ բսկով:

— Տեղաք երեւոյթանք, մեծամասնութիւն ունենք, ուստի ըստ ներքին կանոնադրութեան աստիքը քայուած է և խօսքը Զօհրապ Էֆէնդիանն է:

Չայնէր. — Բայց Զօհրապ Էֆէնդիան հոս չէ:

Ասեմապէս. — Ուրիշն մինչև անոր զալը ուրիշները կրնան խօսիլ:

Թէքէկան եփ. — Խօսք կ'ուզեմ հասարակ նիստին մէջ չխօսած ճառս խօսելու համար:

Ասեմապէս. — Ըստ ներքին կանոնադրի Զօհրապ չուրեւորին չխօսուած ճառերը կը խօսուին:

Հետզհետէ խօսք կ'առնեն Հմայակ Ա. րամանց, Վարդգէս, Սուրբան, Միքայէլ Հայկազն, Աղիկան, Էֆէնդիան քահանայ, ևն. ի վերջոյ բոլոր կը բարձրանան Վահան Էֆ. Թէքէկան:

— Տեղաք երեւոյթանք, որովհետեւ նախորդ նիստը ճշնշտաւ ներքե տեղի ունեցաւ...

Վարդգէս և Վահան Փափագեան. — Կը բողբոքենք ճշնշտ բառին ղեմ, ո՞վ է սա. թէ ճշնշտ եղաւ:

Թէքէկան եփ. — Երեւոյթանները ձեռնցին:

Վարդգէս և Փափագեան. — Սո՛ւտ է Թէքէկան. — Թէքէկան Էֆ. չեմեղէն: Վարդգէս և Վ. Փափագեան. — Երեւոյթաններ հանգամանքով չեմեղէն, այլ Զօհրապի պաշտպանի հետք թողած ըլլալուն համար:

Միքայէլ Հայկազն. — Ինչէ՛ք թէ ինչի ալ ձեռնած ըլլային և անոր թերթին պէս

համայնականութեան վաճառումը կրկնապատ-  
կուէր...

Թեկեան.— Արդեօք զաշնակցականի  
հանգամանքով կը պատասխանէք:

Վարդգէս.— Իրեւ գաւառային դաշ-  
նակցականի հանդամանք ունեցող կը պա-  
տասխանենք և ոչ թէ իրեւ և Պոլսոյ  
ժամանակակից պատկանող զաշնակցական,  
կը խնդրեմ որ այս կէտը ճիշտ նշանակու-  
նէ:

Տիգրան Արիւստեան և Արիւ Մուշա-  
կեանքն զլիով նշանակել կը պատասխա-  
նեն թէ այդ նուրբ զանազանութիւնները  
իրենց բոլոր երանգներովը արձանագրու-  
եաւ են:

Նոյն պահուն Գր. Էֆ. Զօհրայ ներս  
կը մտնէ ժողովարարէն: Հրանտ Էֆ. Ա-  
սատուր ամբողջ վեր կը ցատկէ և

—Հրամանէ՛ք Զօհրայ Էֆէնտի, կը  
գողէ: Յետոյ կ'աւելցնէ:

—Խօսքը Զօհրայ Էֆէնտիին է:  
Թեկեան (քարկոտրեալ ձայնով) քնն-  
կում.— Բայց ևս տակաւին ճառս չա-  
ւարտելիք...

Ասեմայեք.— Մնացածն ալ թերթին  
մէջը հրատարակէ:

Այս միջոցին Սօփայի հանդամանք ու-  
նեցող հասակի զաւազան մը ներս կը  
մտնէ:

Սօփան (սպառնական).— Խօսք կ'ու-  
զեմ:

Ասեմայեք (Զօհրայ եփեմէի).— Կը  
համբք ձեր խօսքի կարգը տգնաւորեք  
Սօփա Էֆէնտիին առջ:

Գր. Զօհրայ.— Անշուշտ, անշուշտ:  
Ասեմայեք.— Ուրեմն խօսքը վստա-  
փալ Սօփա Էֆէնտիինն է:

Սօփա.— Կ'առաջարկեմ որ անմիջա-  
պէս...

Եր. եփ. Տեւ Անդրեասեան.— Այո՛,  
այո՛, կը ձայնակցենք:

Գառիլ.— Եստ իմաստուն ատաղա-  
րութիւն, քուէի զբէք, ատենապետ Էֆ. Ս.  
եփ. Ֆեմբիլեան.— Այո՛, այո՛,  
քուէ:

Ջայներ.— Քուէի պէտք չկայ, միա-  
ձայնութեամբ կ'ընդունինք:

Պաշտեմ Վրդ.— Այո՛ այո՛, ձեռք-  
բարձ անհաճութեամբ ընդունեալ է:

Ջայներ.— Ընդունուած է, միայն  
նախաձեռնութեամբ, միայնութեամբ,  
միայնութեամբ:

Հ. եփ. Սեքեան.— Ընդունուած օղ-  
լու ընդունուած արդ:

Միքայ Մսերեան.— Բայց ևս կ'ուզեի  
խօսիլ Եանէսքոյի կողմէն մասին որ և  
ընք ամբողջ ի վեր...

Սօփան (սպառնական).— Ինչ է ա-  
սում այդ պարտքը...

Ասեմայեք.— Ոչինչ, ոչինչ, բան չը-  
սում, Սօփա Էֆէնտի:

Ջայներ.— Խաչ որ բան մը չըսաւ:  
Աղիլեան.— Միայնցաւ, Էֆէնտի,  
սխալեցաւ:

Երեմիայան մը.— Միքայ Էֆէնտի,  
խոս իրաւով ըրէ՛ որ խնդիր փակուի:

Մ. եփ. Նաթանեան.— Ներսէս խնդ-  
րէ՛:

—Բառսն ըսէ՛...

—Մեզայ ըսէ ըմայ...

—Մէջ մըն ալ չընէր...

—Միքայ Էֆէնտի անանկ մարդ չէ,  
խալք մըն էր կերուէ:

Ասեմայեք եփ. (զանգակը հնչեցնե-  
լով).— Տեւրեկ երկաթալանք, միջոցաւ  
փակուած է, Գառիլ Վսեմայատի. Սօփա  
Էֆէնտիի տաղարկութեան, կարծեմ մի-  
անայնութեամբ ընդունուած է: Արդեօք  
հակառակ կարծիք յայտնող կայ:

Երեմիայանները ապուշ ապուշ իրա-  
րու երես կը նային և իրարու կը փափը-  
նան.— Արդեօք տառնապետը խնդիրը  
Թեկեան Էֆ.— Ես կ'ուզեի դիտողու-  
թիւն մը ընել, բայց յանկարծ կ'անակ-  
քիւրաւորի սկսաւ...

Ասեմայեք.— Տեւրեկ երեւոյթանք  
տառնաւ փակուած է:

Ժողովարանները կը մննին:

Դուրսը փողոցին մէջ:

Հրանտ եփ. Ասատուր.— Կարծեմ ա-  
ռանց արտաքին ճընշումի կանոնաւոր  
նիստ մը ըրինք:

Տոք. Մաքսիմիան.— Կարծեմ:

Յ. Գ. Վսեմայատի Սօփա Էֆէնտի  
«քառասունութ» պատկերը կը հրա-  
տարարուի վաղուան ժամանակի մէջ:

(Կառավար)

## ՊԱՏԱՍԻԱՆ ՇԵՔՄՆԱԳԻՆ

Մենք պատրաստ ենք ջախջախիչ փա-  
տարար հաստատել թէ, զիջեթիթի մէջ  
նիւթուած և Միտրոպոլիտի սեմին ներս  
երևան և կրճատողական կարգ մը վնաս-  
տակար հասանքներու պատճառաւ բարոյ-  
ական օրոտք զգայինք հրաժարել մեր  
ուսուցչական պաշտօնէն:

Սակարք ցուայի է ինչ և դիտակցե-  
հանրութեան համար, որ, Տիար Թ. Պոյ  
տեման պատապարտելիօրէն համար մնաց իր  
անձին և չարք մը որջացած պատուելի  
ներս հասցէին ուղղուած արգաւազի ամ  
բաւարանութիւններն հերքելու, որոնց հի-  
մարտկանէս չատ ու չատ աւելի ծանրա-  
կըշտ հանգամանքով իրեն հետ միասին  
կարգ մը պատուելիներ անարժան կը կոչ-  
ցուցանէր ուսուցչական նուիրական պաշ-  
տօնին: Անոնց հետ միասին դեռ ուրիշ ի  
րեն ծանօթ անկարգութիւններու շարք  
մը՝ զպրոցական ազգամիջոցին յարկերու  
տակ ցուայիօրէն խեղդուած կը մնան  
մինչև այսօր:

Բայց Պրն. Տեսուչը հրապարակ կու-  
գայ, չեմ գիտեր ինչ ազդեցութեան տակ  
հերքելու այնպիսի անմիտելի իրողութիւն  
մը, որուն դեռ մինչև այսօր ան չաղա-  
նալու անկարողութիւնը իր իսկ գաղա-  
պարտութիւնն է:

Խնդրեմ, պարոններ, դիտակցութեան  
եղէ՛ք, թո՛ղ մարդը սկզբունքը և անդե-  
ղեւ կամքը ըլլան ձեր ուսման և ոչ  
թէ անկարգուն հովերու ազդեցութիւնը:  
Կը զգա՞ք արդեօք թէ այդ հերքմանովը  
ձեր և թեղարկներու գաղապարտու-  
թիւնն էր, ձեր ձեռքով նուիրագործուած:  
ԻԳՐՏԻՉ Ռ. ԳՈՆՏԱՔՃԵԱՆ

## ՇԵՔՆ ԵՆԿԱՅԱՅՈՒՄ

### ԱՅՏՈՐ ԳԻՇԵՐ

ՍԵՐՈԹԻՆԿ ՔԼԻՊԻ ՄԷՋ

## ՕՐԹԵԼԼՈ

ՈՂԲ. 5 ԱՐԱՐ ՇԷՔՄԻՐԻ

Գիները գերադասելի

Ա. կարգ 10 և Բ. կարգ 5 զրէ:

## ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՂԱՐԶ

ԻՉՄԻՐ

Էտուարտ թագաւորի մահուան առ-  
թիւ Առաջնող. փոխանորդ Տէր Յովհ. Քնյ.  
Միտրոպոլիտի վարժարանաց Տեսուչ՝ Տիար  
Թովմաս Պոյաճեանը՝ Առաջ. Տեղապահ հօր  
կողմէ երկէ զացած են քաղաքիս Անդ.  
Բնդ. Հուպատուրի և ցուակցութիւն  
յայտնած են Հայոց կողմէ Էտուարտ թա-  
գաւորի մահուան առթիւ: Հիւպատուր  
չատ սիրալիր ընդունելութիւն մը բրած է  
պատգամաւորներուն և իր շնորհակալու-  
թիւնները յայտնած է այս փափկանիւտ  
այցելութեան առթիւ:

—Նմանապէս այցելած են Ռուս. Բնդ.  
Հիւպատուրի և շնորհաւորած են իր Ս.  
Աննայի շրջ ատենանը ստացած ըլլալը,  
հիւպատուր իր շնորհակալութիւնները  
յայտնած է և իր յարգանքները ներկայ-  
ցնել խնդրած է Դեր. Տեղապահ Հօր:

—Յատուցիկ կիրակի Մէնէմէնի Ս.  
Սարգիս եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնը ըլ-  
լալով Գաղապալի երկաթուղւոյ տուն  
կայարաններէն աճան գնալ տոնակներ  
սկստի արդին 30 Ապրիլէ սկսեալ և սկստի  
տեսն մինչև 4/17 Մայիս:

## ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴ

Կը խնդրենք մեր Առանայի, Հալպի,  
Այնթապի, Ստապաղաբի, Պէրուքի, Էր-  
զրուքի, Էտիքի, Կիւրինի, Հաճընի,  
Իզմիտի, Սարգիսի, Միտրոպոլիտի, Մար-  
գուանի, Օրտուի, Ուրֆի, Սփաքի,  
Վանի, Մուշի, Կն. ևն. բաժանորդներէն  
որ հաճին անպաղաղ զրկել մեզ իրենց  
բաժնեկիւնները, նկատելով որ տարուան  
լննաւուն երկք ամիս մնացած է:

## ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՌՁԻ ՕՐ Կ. Խաք Անդրիայ քաղաքիս  
Բնդ. Հիւպատուր այցելից Ռէմիտ Էր-  
նա մարտանաւին վրայ նաւատարմին ծո-  
վակալին շնորհակալ ըլլալու համար անոր  
Էտուարդ թագաւորի մահուան առթիւ  
յայտնած ցուակցութիւններուն:

ՆՈՅՆ ՕՐԸ Մովակալը ընկերակցու-  
թեամբ հրամանատարներուն և Իտալիոյ  
ընդ. հիւպատուրի այցելից իտալական  
զաւրոյները ու բարեգութեան հասա-  
տեթիւնները:

Երէկ Ն. Վ. Նահանգիս կուսակալին  
հրաւիրանք ծովակալ իր հետեւորդներով  
ներկայ գտնուած է Ռէմի Էրնայի ձիարշա-  
ւին ու նախաձայն մը տուած է Վանի.  
Կուսակալը:

Երէկ իրիկուն Բրէմեր-բալաի մէջ 20  
հազար ճաշ մը տուած է Իտալիոյ ընդ.  
հիւպատուր, ուր ներկայ գտնուած են  
բայի ծովակալն ու հրամանատարներէն  
Ն. Վ. Մահուտ Մուրթար պէյ, Տէր և  
տիկին Էրնայ փաշա, ինչպէս նաեւ հիւպա-  
տուարանի պաշտօնէութիւնը:

Իսկ այսօր Սէրքը ալ Սմիլին մէջ ի-  
տալական զաւրութիւն թէյի հրաւէր մը ըրած  
է ժամը 7-12 դիշերը:

ՌՈՒՐԲԵՆԻՆԻ թերթերը կը ծանուցա-  
նեն թէ՛ հրապարակալին ժողով մը տեղի  
սկստի ունենայ յոռաշիկայ կիրակի օր,  
ուր սկստի բողոքներ կ'ընտանի երեւոյ-  
թաններու երգումի արտագրութեան ձեւին  
դէմ:

ՆԱՀԱՆԳԻՍ Կուսակալը Յունաց Ա-  
ռաջնորդարանը թաքրի մը զրկած է,  
որով իմտ իրողութիւններ կ'ընէ յու-  
նական զրօշակներով զարդարած ըլլալուն  
համար Ս. Գէորգ եկեղեցին: Այս թաքրի-  
րին մէջ ըսած է նաեւ թէ՛ ասկից յետոյ,  
բոլոր կրօնական և ուրիշ հաստատու-  
թիւնները որոնք օսմ. իրաւաստութեան  
կը պատկանին, բարձրագոյն հրամանա-  
պետ պարզեն օսմ. զրօշակը: Հոկտեմբեր  
պարագային, Մէտրոպոլիտը անձնապէս  
պատասխանատու սկստի նկատուի:

ՈՅՏԻՆԻ Նահանգին մէջ չամիլի հրա-  
պարակը բարձր պահելու նպատակաւ՝  
մասնաւոր օրինակի մը ներկայացու-  
նորհրդարանին: Այս օրինակով մասնա-  
ւոր յանձնաժողով մը սկստի կարգումի 5  
վաճառականներէ և 7 այգեգործներէ  
բաղկացեալ, որոնք 3 տարի սկստի պաշ-  
տօնավարեն: Չամիլի սպառումը որոշ  
ուած է 800 հազար կիլոկրամի, իսկ  
արտադրութեան մնացորդը սկստի ծա-  
ռայէ զինի և վառելիքներու պատրաս-  
տութեան:

## ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՇԵՔՄԱԿԱՆՈՒԹԻՆ

Գարաթալի Թաղ. Խորհուրդը պարտք  
կը համարի իր հրապարակային շնորհակա-  
լութիւնները յայտնելու թէ բարեպաշտ  
ժողովրդեան և թէ տեղւոյս Ուսումնա-  
սիրաց Միտրոպոլիտի անդամներուն,  
որոնց յօժարակամ նուիրատուութեան և  
հաճողուն ջանասիրութեան շնորհիւ՝ այս  
տարի Ս. Չատիկի առթիւ զինեալ գաղ-  
նակներու մարիներէն և անոնց փոխարէն  
գանձուած գրանցներէն զոջացած արդին.  
քը ժողով օրակէս քառասուրսիկն եղած է  
անցեալ տարուան արդինէն: Նուիրա-  
տուներու անունները իրենց ընկալալի-  
ներու թիւերով զատ սկստի հրատարակ  
ուին:

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԳԱՐԱԿԱՅԻ

## ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ 10 Մայիս.— Դանտիայէ կը  
հեղաբան թէ Օսմանցի երեւոյթանները  
բողոքած են գրաւորապէս՝ յանուն Յու-  
նաց թագաւորին երեւոյթաններու բրած  
երգումին:

ՆՈՅՆ.— Կառավարութիւնը 3 օրու ան  
տեղ որոշեց Էտուարդ թագաւորին մահ  
ուան առթիւ:

ՆՈՅՆ.— Երէկուրէն ի վերստած կը  
ոխր բանակին և ապառաժներուն միջև  
կ'աւրուակուի, Չէնալպալի կիւրճին մէջ:  
Օսմ. զործակալութիւնը կը ծանուցանէ

թէ բանակը կրթած է Սպանացիները  
խախտել իրենց բռնած զանազան դիրքե-  
րէն ու զրաւել ուղղական կարեւոր դիր-  
քերը:

ՆՈՅՆ.— Մօնթենէկիւրան կառավա-  
րութիւնը Սպանացւոյ պարտութեան  
պարագային նախատեսելով որ կրնան  
սահմանադրուել անցնիլ առ ի զգուշու-  
թիւն հրամայած է զօրքերու համախմբ-  
ուում մը զանազան կէտերու վրայ:

ԱԹԷՆԻՔ. Նոյն.— Պաշտօնապէս կը ծա-  
նուցանեն Լօնտօնէ որ Էտուարտ Թագա-  
ւորին յուղարկուողութիւնը տեղի սկստի  
ունենայ Մայիս 20ին:

## ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ 28/11 ԱՊՐԻԼ, 1910

### ԲԱՄՊԱԿ

|          | Աղիւրի        |
|----------|---------------|
| Կարգու   | Մայիս Յունիս. |
|          | Օգոստ. Սեպտ.  |
| Նիւ-Եօրք | Մայիս Յուն.   |
|          | ՍՈՒՐՃ         |
| Լոնտոն   | Օգոստ.        |
|          | ՇԷՔՄԻՐ        |
| »        | Օգոստ.        |
|          | ՑՈՐԵՆ         |
| Կարգու   | Յունիս        |

### ՊԱՇՏՈՆԵԱՅ

Լաւ Հայ. Թրք., Յարաւ., Յունա-  
րէն գիտցող և տոմարակալութեան ճիւ-  
ղին ալ տեղեակ երիտասարդ մը կը փա-  
փաքի ծառայել ու է գրասենեակի մը  
մէջ՝ գրողութեան պաշտօնով:  
Դիմել խմբագրատունս: 7—1

## ԿՈՇԿԱԿԱՐԱՏՈՒՆ «ԱՐԱՐԱՏ»

Պատիւ ունինք զեկեղեցական յարգոյ  
հասարակութեան թէ կոչակարատանս  
վարպետ Գրիգոր Տէր Մկրտչեան պաշ-  
տօնէ զաղըցուցուած ըլլալով՝ յետ այսու  
մը և է արտօնութիւն չունի ընկերու-  
թեանս հաշւոյն գանձուակներ ընկու, որով  
և յիշակալն եղած ամէն վաճարում չեղեալ  
սկստի համարուի: Ուստի կը խնդրենք ըն-  
կերութեանս պարտաւորներէն որ հաճին  
իրենց պարտքը վճարել կամ ուղղակի Ըն-  
կերութեան և կամ մեր հաւաքիչ Տիար  
Մկրտչեան վարժապետան:

Այս առթիւ կը փութանք նաեւ ծա-  
նուցանել մեր բազմաթիւ յաճախորդաց՝  
թէ կոչակարատանս մէջ իբր վարպետ  
ստած ենք ծանօթ արհեստագէտ Տիար  
Խաչատուր Զօհրաճեանը՝ որ կոչակա-  
րութեան ճիւղին մէջ իր ունեցած անմը-  
ցիկ հմտութեամբ և նուրբ ճաշակով՝ կա-  
րող է ամենէն զօւրաբանած յաճախորդ-  
ներն իսկ գոհացնել: Ուստի կը յուսանք  
թէ մեր պատուարժան հասարակութիւնը  
սկստի հաճի՝ բոտ ատաճանց պատուել Ըն-  
կերութեանս վաճառատուներ:

Ա. ՍԱԼԱԼԱՆԵԱՆ

Հ. ՆԱԼԱԼԱՆԵԱՆ և ԲՆԿ.

15—15 Սեպտի խանի կից քիւ 16

«ԴԱՇԻՆՔ» կը ծախուի յիշանկաց  
Թաղ Պոն Մարշի գիմաց ԳՕՍԹԻ ծխա-  
վաճառին մօտ: Բարաւանց վրայ Բրէմերի  
բոտած՝ ՎԼԱԴԻԼ Ժապաճառին մօտ:

## ROYAL EXCHANGE ASSURANCE BRANCHE MARITIME ETABLI A LONDRES EM 1720

Շրջալիս Ապաշտապարական Ընդ. Խիստ  
նպաստաւոր պայմաններով, Մասնաւոր պաշ-  
տանապարտութեամբ մը ընկերութիւն կապաշու-  
վազր նաեւ կրակի արկածներ, 40 օրու ան  
պայմանաժամով մը ղեկարարներու (Docks)  
մէջ ինչպէս յԱՅԳԵԼ Դոքսի և գիւղաւոր  
տօքթերու մէջ ինչպէս Մարտիլի, Հալպի,  
Համպտիկ ևն. ևն.:

Իգմիլի Երեւ. յաղորդիչ

F. BLACKLER

ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ Հ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

